

JulkICT

Valtion ICT-menoseurannan tietopohjan kehittämistä valmistelevan työryhmän kokous

Aika Perjantai 29.5. klo 9.00–10.50

Paikka Teams

Osallistujat	Jukka Erkkilä Jenni Karpus Mari Vehmainen Joonas Toivainen Benita Troberg Waltteri Metsä-Tokila Joonas Gröhn Pasi Tenkanen Miikka Laakso Hanna Kuikka Marko Maaniitty Anni Paavilainen Jukka Sorvali Merja Snygg Olli Dahlberg	tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö, pääsihteeri erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö, jäsen erityisasiantuntija, sisäministeriö, jäsen erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö, jäsen erityisasiantuntija, Liikenne- ja viestintävirasto, jäsen erityisasiantuntija, Liikenne- ja viestintävirasto, varajäsen ylitarkastaja, Poliisihallitus, jäsen ICT-asiantuntija, Poliisihallitus, varajäsen talousjohtaja, Valtori, jäsen controller, Verohallinto, jäsen erityisasiantuntija, Oikeusrekisterikeskus, jäsen kehityspäällikkö, Patentti- ja rekisterihallitus, jäsen Financial controller, Patentti- ja rekisterihallitus, varajäsen taloushallintoasiantuntija, valtiovarainministeriö, jäsen
Asiantuntijajäsenet	Juho Ajo Tytti Huopainen	palvelupäällikkö, Valtiokonttori taloushallintoasiantuntija, Valtiokonttori
Poissa	Sari Hosionaho Päivi Anttila	johtava asiantuntija, oikeusministeriö hankekoordinaattori, valtiovarainministeriö, sihteeri

1. Kokouksen avaaminen ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00. Sovittiin, että kokouksesta voidaan tuottaa AI litterointi (tallenne).

Päätösesitys: Hyväksytään kokouksen esityslista.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (Liite 1)

Päätösesitys: Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja.

Päätös: Hyväksyttiin.

3. Yhteenveto ja keskustelu 13.5. avoimen verkkotilaisuuden tuloksista (Liite 2)

Esittelijä: Janni Karpus, VM

Todettiin aluksi, että 13.5. järjestetyssä avoimessa verkkotilaisuudessa ilmeni teknisiä ongelmia, joiden vuoksi kaikki halukkaat osallistujat eivät päässeet osallistumaan. Tämän vuoksi osalle virastoista annettiin mahdollisuus toimittaa palautetta jälkikäteen, ja käsiteltävä yhteenveto on toistaiseksi alustava, joskin lisävastausten ei arvioida merkittävästi muuttavan kokonaiskuvaa. Tilaisuuteen osallistui yhteensä yli 70 henkilöä (pl. järjestäjät). Palautetta kerättiin Forms-äänestysten ja Q&A-osuuden kautta; vastausprosentit jäivät paikoin alhaisiksi, mutta saatu palaute oli sisällöllisesti hyödyllistä ja herätti jatkopohdintaa.

Eniten vastauksia (47 kpl) keränneessä ylläpidon ja kehittämisen määritelmiä koskevassa kysymyksessä vastaajista 49 % piti määritelmiä osittain toimivina ja 36 % hyvin toimivina. 15 % vastaajista ei osannut arvioida määritelmien toimivuutta. Avoimissa palautteissa korostui haasteet eritellä kehittämistä ja ylläpitoa ketterän ja/tai jatkuvan kehittämisen malleissa, erityisesti ostetun henkilötöön osalta.

Keskustelun perusteella työryhmässä arvioitiin, että osa haasteista liittyy virastojen erilaisiin käsitteiden määrittelyihin ja osa viestinnällisiin kysymyksiin, minkä vuoksi tarkennustarpeita arvioidaan loppuraportin valmistelun yhteydessä. Haastavina tunnistettiin tilanteet, joissa voimassa oleva sopimus toimittajan kanssa ei mahdollista tarvittavaa erittelyä. Työryhmässä tuotiin esille, että olennaisuuden periaatetta hyödyntäen on kohdennus ylläpitoon tai kehittämiseen tehtävissä ns. haastavissa tilanteissa. Näkemyksenä tuotiin myös esille, että asiantuntijat pystyvät arvioimaan oman työpanoksensa jakautumista kehittämiseen ja ylläpitoon esim. prosenttiperusteisesti.

Valtorilta tehtävien ostojen kohdentamista koskeva yleisökysymys sai vähemmän (22 kpl) vastauksia, ja monet (41 %) vastaajat eivät osanneet arvioida asiaa. Huolta herättivät laskujen suuri määrä, automaation käyttömahdollisuudet sekä jatkuvien palveluiden käyttöönottojen kohdentaminen kehittämiseen tilanteissa, joissa tarvittavaa tietoa ei ole helposti laskuilta erotettavissa. Työryhmässä todettiin, että pääsääntöisesti Valtorin jatkuvien palveluiden käyttöönotot laskutetaan erikseen. Niihin liittyvät menot ovat siten tunnistettavissa. Joissakin poikkeustapauksissa käyttöönottoja ei laskuteta erikseen, vaan ne sisältyvät palvelun hintaan.

Työajan kohdentamisen määrittämisestä ja toimintamallia koskevaan kysymykseen saatiin 13.5. tilaisuudessa 28 vastausta. Vastaajien enemmistö (64 %) arvioi esitetyn mallin osittain toimivaksi ja lisäksi 21 % hyvin toimivaksi. Kaksi vastaajaa piti mallia ei toimivana. Palautteissa nostettiin esiin tarve varmistaa arkkitehtuurin hallinnan riittävä näkyvyys esimerkkitehtävissä sekä huomioitiin, että ICT-projektipäälliköiden ja tuoteomistajien roolikuvauksissa on tulkinnanvaraisuutta. Lisäksi palautteessa nousi esille substanssiasiantuntijan ja ICT-ammattilaisen roolien välinen rajapinta, joka koettiin paikoin epäselväksi. Lisäksi palautteissa tunnistettiin kehityssuunta, jossa substanssiasiantuntijoiden osallistuminen ICT-kehittämiseen lisääntyy.

Työryhmän keskustelussa korostettiin työajankohdennuksessa roolipohjaista tarkastelua. Mallissa sama henkilö voi toimia useissa rooleissa, joiden osalta hänen työaikaansa voi kohdentua sekä substanssin ydintoiminnoille että ydintoimintojen tietojärjestelmiin tai Tietohallinto-tukitoimintoihin. Keskustelussa tuotiin myös esille, että virastoissa on tarpeellista ottaa yhteiseen käyttöön laadittuja ohjeistuksia osaksi viraston omia ohjeita ja viestiä, miten ao. virastossa toimitaan.

Keskustelussa käsiteltiin myös Valtorin laskutukseen liittyviä käytännön haasteita, kuten viraston kehitysprojektien osuuden sisältyminen jatkuvien palveluiden laskutukseen, laskujen pirstaloituminen ja suuri määrä. Ylläpidon ja kehittämisen erittelyn myötä tarkemman kohdentamisen tarpeen nähtiin kasvavan ja lisäävän painetta laskutuksen kehittämiseen ja virastojen sekä Valtorin yhteistyöhön.

Loppuraportin osalta sisäisten ICT-palvelujen ostojen ylläpidon ja kehittämisen erittelyssä korostettiin tarvetta huomioida nykyisten toimintatapojen asettamat lähtökohdat, erottaa lyhyen ja pitkän aikavälin ratkaisut sekä tunnistaa keskeiset rajoitteet ja kehittämistarpeet. Tunnistetuista haasteista huolimatta ylläpidon ja kehittämisen erittelusta ei ole tarkoituksenmukaista luopua, vaan tavoitteena on edetä käytettävissä olevin keinoin ja kuvata raportissa myös haasteet ja jatkokehittämistarpeet.

Päätös: Merkittiin esitys ja käyty keskustelu tiedoksi ja huomioitavaksi loppuraportin valmistelussa.

4. Työryhmän loppuraportin luonnos (Liitteet 2 ja 3)

Esittelijä: Janni Karpus, VM

Todettiin, että loppuraportin luonnos on toimitettu työryhmälle keskeneräisenä, jotta sen sisällöstä voidaan käydä keskustelua ja kerätä palautetta ennen viimeistelyä. Osallistujia kiitettiin hyvin tehdyistä virastokohtaisista vaikutusarvioinneista ja kannustettiin esittämään sekä myönteisiä havaintoja että kehittämiskohteita. Keskustelu painottui erityisesti kehittämissuositusten käyttöönoton aikatauluun, joka on loppuraportin luonnoksessa sidottu yleisellä tasolla vuosien 2027–2028 tilipuitteiden kehittämiseen. Toimeenpanon aikatauluun liittyy kuitenkin epävarmuuksia, ja erityisesti korostettiin riittävän valmistautumisaikojen merkitystä, jotta muutokset voidaan toteuttaa laadukkaasti. Esille tuotiin myös näkemyksiä, että ylläpidon ja kehittämisen menojen erittelyn toimintamalli tulisi ottaa käyttöön jo ensi vuoden alussa.

Projektikoodien osalta Valtiokonttori ja Palkeet ovat tarkentamassa ohjeistusta ja tekemässä pieniä käytännön parannuksia, jotka tukevat projektityyppi-luokittelun käyttöä, mutta eivät muuta peruseriaatteita. Projektityyppi-luokittelun käytön laajennus kaikkiin projektikoodeihin käynnistetään kesäkuussa 2026.

Keskustelussa ICT-ylläpidon ja kehittämisen menojen -erittelyn käyttöönoton aikataulua koskevat näkemykset vaihtelivat, mutta keskeiseksi tekijäksi tunnistettiin ohjeistuksen valmistumisen ajankohta. Kokouksessa esitettyjen arvioiden mukaan virastot tarvitsevat noin 1,5–2 kuukautta valmistautumisaikaa. Tämä edellyttäisi ohjeistuksen valmistumista viimeistään alkusyksystä, jotta käyttöönotto vuoden 2027 alussa olisi realistinen. Esille nostettiin myös, että yhdelle virastolle vuoden 2027 alku ei ole käyttöönottoajankohtana mahdollinen. Taustalla arvioissa vaikuttavat virastojen erilaisten lähtötilanteiden merkitys: osassa organisaatioista käyttöönotto nähtiin mahdolliseksi, kun taas toisaalla muutosten laajuus, erityisesti seurantakohdemalliin liittyen, voi edellyttää pidempää siirtymäaikaa.

ICT-ylläpidon ja kehittämisen menojen erittelyyn laadituista seurantakohdemallin kehittämisvaihtoehdoista todettiin, että vaihtoehdot 1 ja 2 ovat vaikutuksiltaan pitkälti samankaltaisia, kun taas vaihtoehto 3 aiheuttaa virastokohtaisesti vaihtelevampia vaikutuksia. Se koettiin yhden viraston osalta selvästi kevyemmäksi toteuttaa, mutta kokonaisuuden kannalta myös riskialttiimmaksi yhtenäisyyden, jatkuvan ylläpidon ja tietojen vertailtavuuden kannalta.

Keskitetymmän mallin nähtiin tukevan paremmin konsernitason ohjausta pitkällä aikavälillä, vaikka se voi lisätä lyhyen aikavälin muutostarpeita.

Vaikutusarvioissa korostettiin virastojen ja ministeriöiden arvioimien työmäärien vaihtelua sekä tarvetta kuvata tämä hajonta selkeästi loppuraportissa. Lisäksi todettiin, että palvelukeskuksen työmäärävaikutuksia ei ole vielä arvioitu ja että esimerkiksi ostolaskujen manuaalisen käsittelyn lisääntyminen voi kasvattaa kustannuksia. Valtorin laskutuksen osalta todettiin, että nykyiset laskutustavatmahdollistavat erottelun ylläpitoon ja kehittämiseen esitetyn toimintamallin mukaisesti. Keskustelussa todettiin, että Valtorin laskuille ei ole mielekästä pyrkiä lisäämään ”ylläpito” ja ”kehittäminen” selitteitä, sillä ne veisivät tilaa asiakasvirastoille tärkeämmiltä tiedoilta rajalliset merkkimäärät huomioiden.

Työryhmän jäsenten tekemissä vaikutusten arvioinneissa nousi esille myös vielä uusia huomioitavia seikkoja, kuten yhteisten ICT-sopimus pohjien tarkastelu ylläpidon ja kehittämisen näkökulmasta. Lisäksi pohdittiin, miten erittely mahdollisesti vaikuttaisi VNK:n ja muiden ministeriöiden väliseen kustannusten jakoon /-laskentaan. Samalla todettiin, ettei kaikkia tunnistettuja tarpeita voida ratkaista tämän työryhmän puitteissa, vaan osa edellyttää jatkovalmistelua.

Yhteenvetona korostettiin, että loppuraportissa tulee kuvata seurantakohdemallin kehittämisen eri vaihtoehtojen vaikutukset, virastojen erilaiset lähtökohdat sekä aikatauluun liittyvät reunaehdot. Lisäksi painotettiin tasapainon löytämistä konsernitason yhtenäisyyden ja virastokohtaisten toteutusmahdollisuuksien välillä. Sovittiin, että loppuraportin viimeistelyssä hyödynnetään vielä jälkikäteen toimitettava palaute.

Päätös: Merkittiin esitys ja käyty keskustelu tiedoksi ja huomioitavaksi loppuraportin valmistelussa.

5. Muut asiat (Liite 2)

Työryhmän viimeinen kokous järjestetään hybridinä 16.6. klo 9.00–10.50. Kokouksessa käsitellään loppuraportti ja päätetään työryhmätyöskentely.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.35.

Liitteet

Liite 1 Pöytäkirja valtion ICT-menoseurannan työryhmä 8.5.2026

Liite 2 Työryhmän kokouksen esitysaineisto 29.5.2026

Liite 3 Loppuraportti valtion ICT-menoseurannan kehittäminen